

ERDÉLYI GAZDA

ÁLTALÁNOS MEZŐGAZDASÁGI HETILAP

AZ ERDÉLYI GAZDASÁGI EGYLET HIVATALOS KÖZLÖNYE.

Megjelenik minden vasárnap.

SZERKESZTŐSÉG:

Kolozsvárt, belközép-utca 11. szám,
 hová a lap szellemi részét illető küldemények czimzendők.
Kéziratok nem küldetnek vissza.
 Előfizetési ára: egész évre 4 frt, félévre 2 frt.
 Az erdélyi gazdasági egylet tagjai ingyen kapják.

KIADÓHIVATAL:

Kolozsvárt, beltorda-utca 1. szám,
 („Közművelődés“ nyomdai részvénytársaság felvételi irodája).
 Ide küldendők a hirdetések, mindennemű mellékletek, előfizetések és hirdetési pénzek,
 valamint a reclamatiók.
 Hirdetések a legolcsóbb árszabály szerint vétetnek fel.

TARTALOM.

Gazdaközönégünkhez!
 Körültekintés. Sz. P.
 Fialat lovak vásárra való előkészítése. Zandirhám.
 Az őszi kiültetésre megrendelt fák körüli eljárás. Szász Lajos.
 Tárca.
 Hogyan produkálhatunk nagy jövedelmet. Cs. Sándor Pető
 Egyleti élet.
 Az erdélyi gazdasági egylet igazg. vál. nov. 15.
 Az erdélyi gazd. egylet állatkiállítási szakoszt. nov. 12.
 Az orsz. magyar gazd. egyesület ülése.
 Kormányintézkedés.
 Ingyenes facsemeték kiosztása.
 Lejebb száll az adó.
 Vegyesek.
 Gyümölcs és vörösbőr pecsét kivétele. — Hasadt hordók
 folyásának meggátolása. — A tehén rugását meg-
 gátolhatjuk. — Kötő kemence kett. — Vakond-
 ok elhajtása. — Egyszerű mód a tojások eltár-
 tására. — Alumínium patkók. — Állatbiztosítás.
 — Emlékeztető november havára. — Biztosító tár-
 saság összeolvadása. — Gyümölcscsemeték eladása.
 — A vetőburgonyát miként válogassuk. — A hel-
 golandi hullám ital készítése. — Tenyészbikák
 kiosztása. — Fihullott malacok tüdeje. — Bizo-
 nyítvány.

Gazdaközönégünkhez!

Az arankától teljesen tisztított lóher-
 magot úgy mezőgazdáink vetőmagnak, va-
 lamint bel- és külföldi terménykereskedők
 nagyban keresik elannyira, hogy a szá-
 mos megrendeléseknek mag hiánya miatt
 minden jó akaratunk mellett sem tudunk
 eleget tenni. Fölkérjük tehát a t. gazda-
 közönéget, hogy a saját jól felfogott ér-
 dekében a még készletében levő herema-
 got küldje be minél előbb a csak saját
 érdekükért létesített raktárba, hogy azt
 minél nagyobb áron értékesíthessék.

*A kolozsvári heremag tisztító
 raktár.*

Körültekintés.

(Cseh agitáció a magyar liszt ellen. Megtorlási tö-
 rekvések magyar részről a cseh agitációval szem-
 ben. Patkószeggyár Magyarországon. A primacialis
 birtokok bérbeadása.)

Nincs a világon liszt, a miből olyan knöd-
 lit (gombócot) tudna főzni a cseh asszony, mint
 a magyar buzalisztból és a jó csehek mégis el-
 lenségeivé esküdtek a magyar lisztnek évek óta

és kitartó küzdelmet folytatnak az iránt, hogy
 annak bevitelét csökkentsék s ha lehet azt egé-
 szen kiszorítsák.

És vajjon mi ennek az oka? Talán a sa-
 ját iparuk védelme? Nem. Egyszerűen a magyar
 gyűlölet, a mely miatt a magyar termékek és
 liszt ellenségeivé lettek s ebből nem is csinál-
 nak titkot. Gyűléseznek, szakadatlan izgatnak
 s még a gazdasszonyokat is a mozgalom körébe
 vonták.

Közelebről Prágában négyszáz cseh és morva
 molnár gyülekezetet tartott, melyben elhatározták,
 hogy a következő petíciót nyújtják át a kereskedel-
 miministernek: A gabona az osztrák vasutakon 25
 százalékkal olcsóbban szállítandó, mint a liszt. Ez
 a kedvezmény a Magyarországból hozott gabo-
 nának az osztrák határállomástól a malomig való
 uti részletére vonatkozik. A Magyarországból
 jövő lisztküldeményeknek az osztrák vasutakon
 nem nyújtandók kivételes tarifakedvezmények.
 Magyarországi lisztekre a reexpedicionális ked-
 vezmény osztrák raktárakban megszüntetendő. A
 gyűlés ezenkívül egy határozati javaslatban he-
 lyeselte a bizottsága által kifejtett agitatórius
 tevékenységet és sürgős kiadásoknak azonnal való
 elintézés végett egy központi iroda felállítását
 határozta el.

Épen nem mondhatjuk, hogy ez az agitá-
 czio kedvező és hízegő volna Magyarországra,
 mégis alig hogy észrevesszük. Pedig a mit ők
 társadalmi uton elkövetnek a magyar termékek
 ellen, ugyanazt kellene tenni nekünk is a cseh
 ipar ellen, a mi nekik bizonyára nem kevésbé
 volna fájó, mint a magyar mezőgazdaságnak és
 malom iparnak, mert Magyarország évenként nem
 kevesebb, mint *huszonöt millió forinttal*
 adózik a cseh iparnak. Horribilis összeg és
 szinte csodálkoznunk kell a fölött, hogy drága
 cseh szomszédaink nem féltik ezen összeg elvesz-
 tését.

Ők nem féltenek semmit, biznak a magyar
 ember élnetlenségében és a külföldi ipartermé-
 kek után való rajongásában.

Az országos iparegyesület gyáripari szak-
 osztályának e hó elején tartott ülésében fölme-
 rült a megtorlás eszméje s az egyesület titkára
 szépen megokolt határozati javaslatot terjesztett

elő a retorzia iránt, országos mozgalom indítását
 javasolva a csehországi gyártmányoknak hazánk-
 ban való használata ellen és pedig hogy szállit-
 tatnék fel a közönség, hogy:

ne vásároljon csehországi vásznat;
 ne használjon ezentul csehországi üveget és
 porcellánt;
 ne rendeljen Csehországból gépeket;
 ne igyék csehországi sört
 s általában száműzzön háztartásából min-
 den csehországi fényüzési és használati cikket.

És mi történt ezen már idején és helyén
 levő, megtorlást célzó javaslattal? Az a mi ná-
 lunk rendszeren szokás, hogy a társadalmi uton
 való gyors érvényesítése és elleneinknek ez ál-
 tati megfélemlítése helyett, a hosszadalmas hi-
 vatalos utat választotta s ez ügyben a kereske-
 delmi minister figyelmét a cseh agitációra fel-
 terjesztés útján felhívni határozta.

A csehek pedig következetesen folytatják
 tovább az izgatást és Magyarországnak milliókra
 menő károkat okoznak.

Mindamellet jegezhetünk fel kedvező moz-
 zamatot is.

Eddig hazánkban, mondhatni kizárólag,
 Csehországban gyártott patkószeg használnak.
 Egy szeg bár kicsiny magában, de azon sok, sok
 millió szeget véve, mely évente a patkók felle-
 résére elhasználtatik, nagy értéket jelent s an-
 nár árát mind a csehek teszik zsebre.

Legujabban azonban Pozsonyban — a cseh
 gyártmányok kiszorítása céljából — létesült egy
 patkószeg-gyár, melynek gyártmányai az orszá-
 gos ipar-egyletnek bemutatván, azok próba alá
 vétetnek, midőn is — ha kétséget nem szenved-
 dőleg jóknak fognak találtatni — hazai iparo-
 sainknak és kereskedőinknek a legmelegebben
 ajánlatnak.

Mint hogy a patkószeg végeztéljében a gazda
 szükségletét képezi, mi már most felhívjuk gaz-
 datársaink figyelmét a pozsonyi gyártmányra és
 a legmelegebben ajánljuk, hogy legyenek őrrei ők
 is saját érdekeiknek és a patkószeggel kezdjék
 meg a cseh-ipar termékeinek kiküszöbölését. Az
 uradalmak csak olyan boltból vegyenek patkó-
 szeg, a hol pozsonyit kapnak, a kisebb gazdák
 pedig csak azokkal a kovácsokkal veressenek

A magas kormány kezdeményezése folytán alapított

„HUNGARIA“ MŰTRÁGYA-, KÉNSAV- ÉS VEGYI-IPAR RÉSZVÉNY-TÁRSASÁG

ajánlja saját gyártmányu, tiszta kénsavval feltárt, elismert kitűnő minőségű műtrágyáit: esontliszt-, spodium-, am-
 moniak- és ásványi superphosphatokat, párolt esontlisztet, Thomassalakat, chilisalétromot, kénsavas kálit
 és ammoniakot; különlegességeket, mint: szőlő-, répa-, rét-, kender stb. trágyát és mindennemű egyéb műtrágyát,
 kénsavat, réz- és vasgálicot. — Talaj-elemzések díjmentesen eszközöltetnek. Felvilágosítással és árjegyzékkel készsége-
 sen szolgál gyáraink központi irodája: V. Erzsébet tér 9. sz. II. emelet, hová levelek és megrendelések intézen-
 dők. — Telefon-szám 882.

Mindennemű

műtrágya.

Thomas-
 salak.

patkót lovaik lábára, a kik ehhez pozsonyi — vagyis hazai — patkószeget használnak. Kezdek meg ezen csekélységnek látszó, de nagy jelentőségű gyártmány felkarolásával, a cseheknek mezőgazdaságunk életfaja egyik gyökerére intézett csapásának visszavágását s egyebekben is legyen általánossá amaz elv, hogy cseh- és morva-ipar termékeket nem vásárolunk s egyebek közt *brüni és más- morva és cseh gyárakban készült posztóból ruhát nem csináltatunk.*

A hónapok óta, a levegőben sistergő rákéta végre elpattant, a lapok hasábjain rebesgetett hír tényé vált s a primáczialis birtokok bérbe adattak.

Miként a fő és székvárosban megjelenő lapokból olvassuk ezen birtokok bérbeadása befejezett tény és a szerződés már alá is van írva.

A gróf Thurn Valsassina Adolf ajánlata lett elfogadva, ki 5 frt 70 kr. holdankinti bérösszeget ígért s az adó fizetését is elvállalja. A bérleti szerződés állítólag biztosítosítékot nyújt a zsarolás minden rendszere ellen.

Az esztergomi sugalmazatt közlemény leírja a primaczia küzdelmeit a bérbeadás előtt s a kiváló szerencsét, mely herczegprimásunkat az idegen mentők közbejöttével érte, a holdankinti 5 frt 70 kr. bért, mint a legvérmesebb reményeket meghaladó jövedelemösszeget tüntetve fel.

A „F. É.” szerint az uradalmakra részletekben szép ajánlatokat kapott a primaczia az igazi „középosztály” részéről 1000—3000 holdas komplexumokra, ezen kívül több magánvagyonnal bíró gazdatiszt is tett ajánlatot a kezelése alatt álló birtokokra, úgy hogy az uradalmak kataszteri jövedelme hitosított, a vállalkozó hasznát pedig csak az ezen felüli produktum bizonyos hányada képezte volna.

De hát ezt az intéző körök nem találták jutányosnak sem magán, sem nemzetgazdasági szempontból. Mindenesetre nagyobb nyereség Thurn Valsassina gróf, a ki, mint a lapok jelzik, e kitűnő bér ajánlaton fölül . . . magyar honpolgárrá is lesz; sőt mi több még . . . Magyarországon is fog lakni.

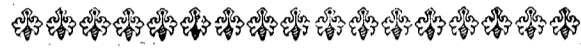
Mi csak sajnálkozni tudunk ezen bérszerződés felett Nem azért, mintha a bérbeadást abszolút helytelenitenők, hanem azért, hogy e rengeteg birtoktest — harmincezer hold — idegen bérlő kezébe jutott.

Mellőzve lett a magyar középosztály, mellőzve a magyar gazdatiszti kar s a magyar főpapi birtok, részben, idegen érdekek szolgálatába szegődött.

A példa meg van adva és félünk tőle, hogy a magyar katolikus püspökök részéről számos követője akad s Magyarorazág egyházi uradalmi rövid időn hemzsegni fognak az idegen bérlőktől s az ezek által alkalmazott cseh és morva gazdatisztektől.

A magyar középosztálynak — hazánk ezen egykor erős fentartó oszlopának — elég, ha elmerenghet a mult idők dicső emlékein. És te is magyar gazdatiszti kar! bánkódhatsz elkövetett baklővéseiden és sóhajtozhatsz egy szebb jövő után.

Sz. P.

Fiatallóvak vásárra való előkészítése

A mezőgazda a ki fiatal lovakat tenyészt vagy vesz, csikókat nevel, azokat mindig megfelelő árban akarja értékesíteni. Hogy ezt csakugyan megtehesse, a fiatal lónak szép, tetszetős, s annak értékét emelő kinézést kell, hogy adjon. Ezt alkalmas előkészítéssel érheti el. A lovat már az előtt egy bizonyos ideig jobban kell ápolgatni s takarmányoztatni, mert rendszeren jól takarmányozott, és gömbölyded kinézésű állatok tartatnak szépek s könnyebben adhatók, mint a lesoványodottak; utánna kell nézni továbbá a vasalásnak, mert egy jól megvasalt állat jobban megy és áll, ép ezért jobban mutat, mint az olyan, melynek vasalása el volt hanyagolva.

Tanácsos továbbá vásár előtt a lovakat több napi gyakorlás által lépés és ügetési mozgásokhoz szoktatni; a könnyű lovaglásra használhatókat lovagoltatni, az erősebb, kocsis szolgálatra alkalmasokat, jól be kell hajtani taníttatni).

Vásár előtt az állatoknak egy pár napi nyugalmat kell adni, de azokat mindennap meg kell jártatni s nyugodt, egyenletes lépés és ügetéshez szoktatni; mert a fiatal lovaknak kezdetben eviczkelő, egyenlőtlen a lépésük, mely az istálón való tartástól származik s elővezetésnél a lónak elbírálására káros hatással van. Sohase vigyük az eladásra szánt lovakat munkából a vásárra, mert az ilyenek nem oly mutatósak mint az istálózott s elevevésséggel bírók.

Hogy a lovak tetszetős külsőt nyerjenek, azoknak füleit és bokáit ki kell nyírni; előbbi által nemcsak szép kinézést nyernek, hanem a megszólításokat könnyebben megértik (fölfogják).

A patákat is mindenek előtt a piszoktól jól meg kell takarítani, s ügyelni kell főként arra, hogy a paták közeiben netalán levő apróbb kövecsek ne maradjanak, mert ezek nem ritkán fájdalmat és gyuladást idéznek elő.

A paták tisztítása s megszáritása után, legjobb azokat vazelinnel bekenni, hogy a pata száruja ne legyen szállás, érdes.

Az ilyen lovak tetszetősebben néznek ki, mint az olyanok, melyeknek patája tele van piszokkal.

Ha a lovak az udvaron adatnak el, tanácsos azokat a vevőknek először lépésbe, azután ügetésbe elővezetni, hogy az illető, az állatok valószínűs értéket megítélhesse; e mellett ügyelni kell arra, hogy a lovak szabályszerűen vezettessenek elő és minden zaj a közelben kerülve legyen. Ha azonban a lovak vásárra vitetnek, s az lakhelyüktől több óra járásnyira fekszik, akkor ajánlatos a lovakat már azelőtt egy nappal vásárra vinni, hogy ne érkezzenek oda elfáradva. Eladásnál ügyelni kell arra, hogy a vevőnek ez állatoknak úgy a jó, — valamint az esetleges rossz tulajdonságait adjuk tudtára, mert ezáltal igen sokszor terhelő perköltségeknek elejét vesszük.

Zandirhám.

Az őszi kiültetésre megrendelt fák körüli eljárás.

Ha a faiskolából megrendelt fáink a változó novemberi napokban fagyott állapotban érkeznének meg, ne pakoljuk ki azonnal, hanem hagyjuk azokat egy hűvös de fagymentes helyen kiengedni. Ha nincs elég alkalmas idő a kiültetésre, úgy vermeljük földbe kertünknek védet helyén Minden novemberben bevermelt fák oly óvatosan kezeltesse, hogy szükség esetén, egész tavaszig ott maradhassanak és minden bevermelés földszinén levéllel fedessék be.

A gyümölcsfa kedvelők érdekében minden növényrendszabályt újra ismételtettem, melyekről a tavasz kezdetén megemlékeztem. Ültessünk csak jó egészséges fákat hiteles faiskolából! Nem kell mélyre ültetni és a gyök nyakat mindig szabadon kell hagyni! a fát nem szükség és nem is szabad körül taposni, hanem finom apró földdel kell a gyökszalak közeit és üregét kitöltögetni, mert azáltal nyeri a fa természetes állását. Minden egyes oltványt vízzel jól meg kell öntözni és a déli oldalon felkarozva illően úgy kell megkötözni, hogy a leülepedő földdel együtt súlyedhessen. A megsérült gyökereket rézsüt simára vágva úgy intézzük a vágást, hogy a fa ezen vágáson állhasson meg Minden jó szabályt

TÁRCSA.

Hogyan produkálhatunk nagy jövedelmet.

„Nincs pénz, nincs jövedelem, az adó évről-évre mind jobban-jobban nő, a kiadások gomba módjára teremnek, a termés kevés, s ha az Isten ad is valami keveset, ennek se fizetik meg az árát, a háztáj kiadása nőttön-nő, a cselédek huzák ki az embert a házból, napszámost még drága pénzért sem lehet kapni. Szomorú napok viradtak fel a szegény mezőgazdára. Oh boldog régi idők, arany napok, hogy elmúltatok! Ma-holnap nem marad az embernek egy darab harapni való kenyere, ha csak váltóiba nem harap bele.”

Ilyen és ilyenemű elkeseredett kifakadásokat hall az ember lépten nyomon mezőgazdáink körében. Hát mi lehet ennek az oka? Valjon csakugyan van értelme épen így panaszkodni mezőgazdáinknak?

Ha mérlegeljük ezen dolgokat, s megfontoljuk a feleletet fentebbi kérdésekre, őszintén, tiszta lelkiismerettel, kinyilatkoztathatjuk, hogy nincsen

Nincsen? fogják erre felelni rögtön gazdáink Hát mit tud maga? Gazdálkodott e valaha életében? Vagy kimeses bányára bukkant,

hogy ily dőre feleletet mer kockáztatni mikor nemcsak minden józan gondolkodású gazdaember, hanem még a verebek is csiripolják. hegyen, völgyön, háztetőn, hogy letűnt Magyarországon s főleg Erdélyben a mezőgazdaság csillaga. Legjobb, ha az ember eladja házát, földjét, ekéjét, boronáját, mindennemű marháját s be áll urnak. Én pedig, hogy a „nincsen” felelettel szégyenbe ne maradjak, kénytelen leszek gazdáink állításának az ellenkezőjét bizonyítani, vagy legalább is gazdasági helyzetünket megvilágítva, az elkeseredetteket, pap nem létemre is megvigasztalni, jobban mondva megnyugtanni.

Az igaz, hogy erre is készek gazdáink ezt felelni: „Ne adjon az ur tanácsot hanem inkább kalácsot.”

Erre pedig bátor vagyok megjegyezni, hogy kalács is lesz, csak elcsúszó kell hozzá!

Gazdaságaink főleg Erdélyben úgy néznek ki, mint a lányok turnér vagy mider nélkül, azaz nincsenek kellőleg felöltöztetve.

Már pedig, ha a kisasszony nem mehet ki mider nélkül az utcára (s ha ki megy nem fog rajta a szem) ép úgy gazdasági viszonyaink sem mehetnek előbbre, jó gazdasági eszközök s kellő szakszerű kezelés hiányában. Hija fogják erre mondani sokan, szép, szép, de hát hol a pénz a jó gazdasági eszközre? A pénz a földbe van temetve

s csak akkor kerül felszínre, ha jó ekékkel szántva felfordítjuk.

Aztán meg, ha telik télen bundára, nyáron szalmakalapra a pénz, azt kell elhagyjem, akarva, nem akarva, hogy telik jó gazdasági eszközökre is

Nem mondom én, hogy vegyünk mindjárt meg egy egész raktárt, hanem igenis vegyünk lassan, apránként minden évben egyet-egyét, csak annyit, a mennyire futja a zsebünk.

Hozzá teszem azonban, hogy ha már veszünk, akkor vegyünk jót, mert régi közmondás ez: „olcsó husnak hig a leve” „a mi jó, az sohasem drága”, azt pedig már praxisból tudjuk, hogy hamar kilyukad a nadrág, ha rossz gyapjuból van szövve.

Azt is tudják gazdáink, hogy ha 1 tizesből, ujabban 20 koronából minden nap 1—1 forintot azaz 2—2 koronát elveszünk s azt soha vissza nem tesszük, a végén elfogy; de ha 1 koronát vissza is tesszünk, nem lesz abból többet soha tizes, de még 20 koronás sem.

Igy vagyunk szántóföldeinkkel is. ki vesszük a zsirját, s nem adjuk meg annak a trágyát s következménye ennek az a végén, hogy kifogyván a táperő, nem terem s nem fizet Azt mondják erre is sokan, hogy „trágyázunk bizony mi eleget, azt az Isten adta földet s még sem terem.” Kérdés azonban, hogy miként, s milyen trágyával? mert

azért kövessünk, hogy fáradságos munkáink jó következményei fölött örvendhessünk. A korona megmetszéseit kerüljük az őszi ültetések alkalmával, mert ez által hátráltathatjuk a fa egészséges fejlődését — várjuk be a kora tavaszt és tegyük azt a nedvkeringés beállta előtt.

Most, midőn a bor hordonkban forr és érik, a pinczében a gyümölcs élvezettel kínál ha zöldségkertünknek kínesei már fagytól mentve vannak: akkor künn minden oly szomorúan néz ki és mind a földi mullandóságra emlékezteti az embert. Ezt mi, kik a növények életét ismerjük és kik a növényországot hazánknak elfogadtuk: jól tudjuk. Pedig a földön nincs is talán megsemmisülés, mert a hó lepel alatt minden csak alszik és pihenve várja a tavaszt, hogy bimbóik által viritva az emberiséget újra megörvendeztethessék. Ezt tudva, mily könnyű nekünk a téli időszakot átélni, a mely a maga különös érdekességeivel nekünk sokféle élvezetet hoz.

Szász Lajos.

Egyleti élet.

Az erdélyi gazdasági egylet igazgató választmánya folyó november hó 15-én egyleti elnök Szabó József elnökle alatt ülést tartott. A jegyzőkönyvet vezette Sz. Szakáts Péter e. titkár.

Jelen voltak: Ásványi Lajos, Balla Pál, Benkő Mihály, Dávid Antal, Demeter Károly, Filep István, Jakab László, László László, Mansberg Sándor báró, Réti János, Sipos Gábor, Szaniszló Albert dr., Szentkirályi Ákos dr., Veres Ferencz.

A mult ülés jegyzőkönyve felolvastatván, tudomásul vétetett s a folyó ülés jegyzőkönyvének hitelesítésére fölkértek Dávid Antal, dr. Szentkirályi Ákos és László László tagtársak.

Olvastatott a pénztári jelentés, mely szerint a mult hónapban az egylet összes bevételei 1105 frt 39 krt, összes kiadásai 673 frt 89 krt tettek és így áthozatott november hóra 431 frt 50 kr. — mely tudomásul vétetett.

A földm. ministerium értesíti az egyletet, hogy Ásványinak „A vörös lóher természetése“ című munkájának újabb magyar, valamint német és román nyelveken való kiadására 442 forintot kiutalványozott. — Hálás köszönettel fogadtatott.

Földmívelési ministerium megküldi a pénzügyministeriumnak, a trágyasónak (buroksónak, és hulladéksónak gyárakból és sóföldékből, valamint a sókeverékekből készült mesterséges trágya anyagoknak), továbbá a kénsavas kálinak (Duplikát sónak) külföldről való behozatala tárgyában, kibocsátott körrendeletét. — Tudomásul szolgál.

Udvarhelymegyei gazd. egylet szürke házi nyul után tudakozódván, tudatik, hogy a jelzett czélra legmegfelelőbb a Widder-féle kosfejű lapain s forduljon e végett közvetlenül Ambrozi Béla báróhoz Temes-Gyarmatára.

Háromszék megye közgazdasági előadója, az aranka irtásának kötelezővé tétele iránt a földmívelési ministeriumhoz intézett föliratát küldi s ezt pártolni kéri, mely nagy fontosságú ügynek pártoló fölirattal való támogatása határozottatott.

Földmiv. ministerium értesíti az egyletet, hogy a heremag tisztító raktár vezetésére alkalmazott Sándor Pető javadalmazására 600 forintot utalványozott. — Köszönettel tudomásul vétetik.

Egyleti titkár tüzetes jelentést tesz az okt. 27-én tartott ekeverseny szép sikerrel történt lefolyásáról; — mely örvendetes tudomásul vétetik.

A kolozsvári kereskedelmi kamara felhívást és gyűjtő-ívet küld a Baross Gábor emléksobrára leendő adakozásra. 10 frt az egylet részéről megszavaztatik.

Dr. Rodiczky Jenő megküldi nemzetközi mezőgazdasági congressus párisi állandó előkészítő bizottságának kérdő ívét s kitöltését kéri. — Szives kitöltés végett kiadatik Vörös Sándor tagtárs urnak.

Benkő Mihály tagtárs utalva a mult hónapban tartott ekeverseny sikerére, indítványozza, hogy a jövő évben arató és kaszáló-gép verseny rendeztetésnek.

Szakáts Péter titkár ezzel kapcsolatosan igen szükségesnek jelzi vetőgép verseny rendezését is. — Az idő előre haladottsága miatt, ezek tárgyalása a jövő ülésre halasztatott.

Sipos Gábor tagtárs pedig a cserebogár irtása érdekében tesz indítványt. — Fölkértek, hogy erre nézve írásba foglalt rövid javaslatot sziveskedjék beadni.

Még egy pár csekélyebb jelentőségű ügy elintézése után az ülés véget ért.

Az erdélyi gazdasági-egylet állatkiállítási szakosztálya folyó november hó 12-én szakosztályi elnök gróf Bánffy György elnökle alatt ülést tartott. A jegyzőkönyvet vezette Sz. Szakáts Péter egyleti titkár.

A mult ülés jegyzőkönyve felolvastatván, tudomásul vétetett s a jelen ülés jegyzőkönyvének hitelesítésére fölkértek Sárossy Pál es Reich Albert tagtársak.

Olvastatott a pénztári jelentés a kiállítás bevételei és kiadásairól, melyből kitünik, hogy a folyó évi összes bevételek 10531 frt 78 krt, az összes kiadások november hó 10-éig 7268 frt 24 krt tettek. Pénztári maradvány 3263 frt 54 kr. Levonandó ebből az eddig kihuzott, valamint az idén még kihuzandó részjegy szelvények érték összege 2330 frt, mely után 933 frt 54 kr. olyan maradvány összeg mutatkozik, mely a szakosztály czéljaira fölhasználható. Ezen évi eredmény tehát a mult évvel szemben 293 frt 99 krajczárral, az 1890. évinél pedig (mikor 967 frt 03 kr. deficit volt) 1900 frt 57 krajczárral kedvezőbb. Örvendetes tudomásul szolgál.

Az augusztus hó 5-én tartott ülésből kiküldött bizottság jelentést és illetve javaslatot tesz a kiállítási épületek elkorhadt födeleinek újra födetése iránt. E szerint a jury pavillon és a fő löstálló volna még ez évben újra födendő. Vörös Sándor tagtárs elnökle alatt Sárossy Pál és a titkárból álló bizottság küldetett ki azzal, hogy az újra födést az előnyösebbnek mutakozó anyaggal — zsindegyel vagy bádoggal — eszköztesse a munkálatot azonban a szakosztályra nézve a lehető legkedvezőbb feltételek mellett pályázat útján adja ki és a végrehajtó bizottság utólagos jóváhagyásával mielőbb hajtassa végre.

Gróf Wass Bélának és Ditrői Józsefnek az idei közgyűlésen tett, a kiállítást illető indítványai, a jövő évi kiállítást előkészítő ülésben tüzetnek érdemleges tárgyalásra.

Olvastatott a földmívelési miniszter leirata, mellyel a szakosztály kérelmére tudatja, hogy juh- és sertés-szállításra nézve, a kereskedő miniszter, további kedvezményt nem adhat

A kiállítási tervnek adóttal az állatkiállítás körül kerítése indítványoztatván, ez elintézés végett kiadatik az épületek megfödése végett kiküldött bizottságnak.

Még egy pár kebli ügy elintézése után, az ülés bezáratott.

Az orsz. magyar gazdasági egyesület közgazdasági szakosztálya ma gróf Zichy Nándor elnökle alatt ülést tartott. Első sorban az osztály ujjaalakult úgy, hogy elnöknek Zichy Nándor grófot, alelnöknek pedig Esterházy Miklós grófot és Rakovszky Istvánt választották. Tárgyalás alá vették az ez évben kiküldött al-

bizony az olyan kilugozott, tulérett, tápanyagban szegény, immel-ámmal elhintett trágya után, a milyennel gazdáink nagyobb részben trágyáznak, csak úgy néznek ki azután terméskor földeink, mint az olyan ember, a kibe a lélek háltni jár.

Arra pedig nincs eset, hogy földünk ne teremjen jó szántás kellő trágyázás mellett ezt bátran állithatom s bebizonyithatom olyan gazdákkal, a kik már ilyesmire adták a fejüket, s belátták s megértették a régi nóta igazságát, hogy, „Jó földben terem a buza.“

Azt hiszem, hogy volt már szerencsésük oly papáknak, a kik kisasszonykákat mondanak magukéinak, ilyenforma szavakat hallani: „Papa más ruha kell a gazdász-bábra, mert azt csak nem tehetjük, hogy ugyanazon ruhában menjünk, a melyikkel a jogászbábra is voltunk.“

A mama ezt hallva igenlőleg bólint a divatlap hasábjai mögöl s a papa ezt látva megígéri, hogy új ruhát vesz. Megvallva az igazat, nem vagyok épen nő imádó, de praxisból tudom, hogy ha egy szende szőke vagy barna 2—3 bálon más-más ruhában jelenik meg, kifizeti magát, mert a gavallérok ezt mondják erre: „Lám, lám, a kicsikének telik több ruhára is, s ezt vévén alapul hamarabb is mennek férjhez. Így van ez a gazdaságban is, minél többféle növényt termelünk, annál jobban kifizeti az magát.“

Nekünk sem szabad mindig kizárólagos-

san csak buzát s kukoriczát termelnünk; változtassunk egy kissé gazdaságunkon s termeljünk ezek mellett olyan növényt is a mi 1 hold földről nem 8—10 frt, hanem 70—80—100 frt jövedelmet is ad Hiszen ezt megtehetjük, csak akarat kell hozzá. Vezessük be gazdaságunkba a jövedelmező magtermelést.

Erdélynek oly szerencsés fekvése, éghajlata s talaja van, hogy pl. a legkitünőbb lóhermagot megtermi. Ezt bizonyítja az, hogy a világpiacra s általában külföldön az erdélyi lóhermag a legnagyobb keresletnek örvend. Az Erdélyi Gazdasági Egylet felfogva a heremag termelésének fontosságát, buzgó földmívelési miniszterünk támogatásával, a mező gazdák jóllétét s jövedelmeik gyarapítását tűzvén ki czélul, „Heremag tisztító és értékesítő raktárt“ állított fel Tette pedig ezt azért, hogy gazdáinknak módot nyujtson arra, hogy heremagjukat tisztán, arankamentesen megtakarítva, értékében nevelje s kisebb gazdáink is terményüket ide küldve kicsiben és nagyban úgy külföldi, mint belföldi legnagyobb magkereskedőknek, a lehető legnagyobb áron eladhassák. A kereslet az idén is sokkal nagyobb mint tavaly s hiszem, hogy az erdélyi heremag jövőre sem lesz árnyhanyatlásnak kitéve. Erdélyből csak külföldre 100 vagonnál több heremagot vittek ki az idén s ha volna még 200 akkor is igen jó árban lehetne eladni. Nem lehet tartanunk az

árak csökkenésétől sőt valószínűnek tartom, hogy a mostani áremelkedés folyamatban marad.

De vajon ezen áralakulásnak a mi termelőink is hasznát vehetik-e? ez egy más tényezőtől függ, mely különösen ez idő szerint lépett előtérbe s ez nem más mint az, hogy a nagykereskedők tisztított arankamentes árut keresnek s ezt 68—70 forintra is fizetik, míg a nem tisztát aránylag sokkal olcsóbban veszik a gazdától s azokat tetemesen megkárosítják. Miért adjuk el mi kisbese kereskedőknek a magot, a kik 3—5 kézen keresztül, nyerekedve adják egymásnak, a míg a nagykereskedőkhöz jut s 3-an 4-en is huznak hasznot belőle, mikor a Heremag tisztító raktár csekély költségért, ha rá van bizva, egyenesen nagy kereskedőnek adja el a legmagasabb áron.

Ha egy 100 holdas birtokot veszünk alapul s annak $\frac{1}{10}$ -én tehát tíz holdon rendszeresen lóherét termelünk, következő eredményre jutunk: 1 hold átlag termése 2 mm., ezt 70 frttal értékesítve 140 frt, levonva ebből a költségek maximumát — számítva 40 frtot, — marad mint tiszta jövedelem 100 frt. Nem is számítva az első kaszálás értékét, 10 holdnak tehát tiszta jövedelme 1000 frt. Azt hiszem ezt a szép eredményt látva, megérdemli a lóhermag termelése a fáradságot. Haladjunk a kórral s akkor bizonyára nem lesz okunk panaszra. *Cs. Sándor Felő.*

bizottság által készített gazdabíróóság szervezetére vonatkozó javaslatot.

A kérdést minden oldalról megvitatta a szakosztály arra a mngállapodásra jutott, hogy a gazdabíróóságnak a tőzsdei választott bírósághoz hasonló módon való értékesítése érdekében úgy a földmívelési, mint az igazságügyminiszterhez felterjesztést intéz a végből, hogy az intézmény törvényhozási úton mielőbb létre jöhessen. Addig is, míg a gazda-bíróóság felállításához a törvényes szankezió elnyerhető lesz, a szakosztály egy választott bíróság alakítását látván szükségesnek, ennek létesítésére Luczenbacher Pál, dr. Bernáth Gyula és Forster Gézából álló bizottságot küldött ki.

A földmívelési miniszter leirata következtében a birtok-statisztika létesítésére nézve a szakosztály egy felterjesztés küldését határozta, a melyben a birtokstatisztikát dr Csillag Gyula terve nyomán a következő pontok szerint javasolja elkészíteni:

1. A birtokok tulajdoni viszonyainak feltüntetését; 2. a földbirtokok területének kimutatását; 3. a földbirtokok katasztrális tiszta jövedelmének kimutatását. A szakosztály különösen figyelmébe ajánlja a miniszternek a földbirtokok megoszlásának kimutatásánál: az öt holdon való törpe-birtokok kimutatását és a művelési ágakkint való megoszlását.

Az állattenyésztési szakosztálya Pirkner János elnöklete alatt minap ülést tartott. A szakosztály mindenek előtt a folyó évadra megválasztotta elnökül Tormay Bélát, alelnökül Reusz Henriket. Megbeszélés tárgyát képezte ezután az orsz. magyar gazdasági egyesület által a jövő év tavaszán tartandó X. tenyészállatvásár tervezete.

A földmívelési miniszterium a vásár költségeinek és a kiosztandó díjak céljaira 4000 forint állami segélyt helyezett kilátásba, a melyből a díjak a múlt évihez hasonló módon tüzetek ki, azonban az idén a díjazások összege 850 koronával felemeltetett, a mely többletből a X. tenyészállat-vásáron egyes tenyészek által be-
tározott meg a szakosztály.

A tenyészállat vásár idejéül a bizottság elvben április elejét tűzte ki, a mely időben a venni szándékozók rendszeren beszerezni szokták tenyészállataikat. Elhatározta továbbá a bizottság, hogy szorgalmazni fogja millenáris kiállítás rendezőbizottságánál, hogy a gazdasági kiállítással kapcsolatban egy a magyar és erdélyi szarvasmarhával és igás lovakkal is igavonóverseny tartassék.

Elhatározta a szakosztály, hogy Lázár L. Pál, Monostory Károly, Szilágyi Károly, Szilágyi Gyula és Szilassy Zoltán által indítványozott takarmány bevermelési kísérletek kapcsán végrehajtandó takarmányozási kísérleteket a választmánynak pártolól fogja ajánlani, hogy a gazdasági egyesület ezen kísérletek végrehajtását erkölcsileg és anyagilag támogassa s a kísérletek eredményét a nagy közönség részére hozzáférhetővé tegye.

Kormányintézkedés.

Ingyenes facsemeték kiosztása. Minden évben hirdetni szokta a földmívelési miniszterium, hogy ingyen ad ültetni való facsemetéket azoknak, a kik másra nem alkalmas futóhomok, vizmosás, sziklás területeiket beültetni akarják. A jövő évre nézve is megjelent már egy ilyen hirdetés. Folyamodni lehet ezen csemetékért 50 kros bélyeggel ellátott kérvényben a földmívelési miniszteriumhoz, meg kell írni benne, hogy melyik község határában akarna ültetni a gazda, hány holdon és milyen talajon (vizmosásos, futóhomok, sziklás stb.), ki kell jelteni, hogy milyenféle csemetét (fenyő, akác) és hány

éveset szeretne; meg kell adni a címet, mely alá a csemeték küldessenek, a vasuti állomással együtt s azt is, hogy a következő év tavaszán vagy őszen küldjék-e. A folyamodványt legkésőbb ez év december végeig be kell küldeni. Hogy pedig a ministerium megtudhassa, vajjon csakugyan a folyamodványban kiirt célra kéri a csemetéket: szükséges, hogy e folyamodványt vagy a közigazgatási erdészeti bizottság elnöke láttatassa, vagy a kir. erdőfelügyelő. A csemetéket egészen ingyen adják és csomagolják, csak a vasuti fuvarköltséget kell a megrendelőnek fizetni.

Lejebb száll az adó; az a baj, hogy csak bor ital adónál tehet kedvezményt a törvény; de hát ez is csak valami. Elrendeli, hogy 1893. január 1-től kezdve 20,000 lakosnál népesebb községben hektoliterenkint bor után 3 frt 30 krt, bormust és szőlőcsefret után 2 frt 52 krt tartoznak fizetni, — a 10—20,000 lakossal bíró községben ezen adó a bor után 2 frt 69 kr s a bormust és szőlőcsefret után 2 frt 10 krral van megállapítva; a 10,000 lakosnál kisebb községben az adó a bor után 1 frt 35 kr, a bormust és szőlőcsefret után 1 frt 1 kr; azon szőlőgazdákra vonatkozik ez az adókedvezmény, a kik nyílt községben laknak, a kik szeszes italok kimérésével vagy kismértékben való elárúsításával nem foglalkoznak; az említett összegek a házi szükségletre szánt bor után vannak értve.

Vegyes közlemények.

— **Gyümölcs és vörösbor pecsét** fehérneműből legkönnyebben kivethető, ha a pecsétes helyre egy pár csep salamia szeszt öntünk s azután tiszta kutvizben kimossuk.

Hasadt hordók folyásának megállítására 25 gramm friss raggya, 50 gramm víz és 10 gramm sertészsír felolvasztandó s egymással jól összekeverendő. Ezen keverékhez kihülés után hozzáadunk még 25 gramm szitált hamut. Azon hely, melyet beakarunk ragasztani előzetesen megtisztítandó, a kitt gyertya lángnál felmelegítve felolvasz azon helyre öntendő, a hol a hordó foly.

— **A tehének rugását meggátolhatjuk** következőképpen: fejésnél a tehén dereka közepén keresztül egy ujnyi vastagságú kötelet kötünk és azt keményen meghuzzuk; ezután nem fog rugni s nyugodtan állja a fejést. Fejés után a kötelet le kell venni.

— **Kitünő kemence v. kályha kittet** készíthetünk következőképpen: végy egyenlő mennyiségű agyagot, sőt és fahamut, nedvesítsd meg vízzel s dagaszd jól össze, ha még jobbá akarjuk tenni, elegyítünk hozzá egy kevés boraxot. Ha a kályha ki van hülve, akkor alkalmazandó. Ha vaskemencéhez akarjuk használni 3 rész agyaghoz 1 rész borax keverendő.

— **Vakondok elhajtása.** Egy igen egyszerű szer a vakondok elűzésére, a minden gyógyszerárba kapható francia olaj. Ezt egy rongy vagy vászondarabra öntve a vakondtúrás nyílásába kell tenni. Ennek büzös szaga a turásokat úgy átjárja, hogy a vakondok többé nem térnek vissza.

— **Egyszerű mód a tojások eltartására.** A legjobban és hosszasan ideig a következő módon lehet a nyáron összegyűlt friss tojásokat télire eltartani: a kamrában állványokat csinálunk s ezekre bizonyos távolságba egymás mellé léceket teszünk; a lécz közeibe pedig hegyével lefordítva sorjába rakjuk a tojásokat. Az így elhelyezett tojások 3—4 hónapig is elállanak a nélkül, hogy megromolnának.

— **Aluminium patkok.** A berlini katonai tankovács mihelyben tett kísérletek következtében eredményt mutatták: tiszta aluminium

hidegen kovácsolható, de nehezebben dolgozható fel, mint a vas tüzesítve. Több könnyű kalapács ütés által a lágy fém, keményebb lesz. A vasalás eltart rendes használatnál 3 hétig; de a patkó alsó széleit időközönként le kell reszelni, az aránylagos lágyság s az ebből következő nagyobb dörzsölés következtében a lovak pl. aszfalton biztosabban mennek. Az aluminium ezen kívül 3¹/₂-szer könnyebb a vasnál, egy közép nagyságú patkó súlya 210 gramm. Két patkóra szükséges anyag ára 1 frt 80 kr, megfelelő mennyiség vas 20 kr. Futó (verseny) lovaknak azonban mindemellett igen ajánlatos az aluminium patkó.

— **Állatbiztosítás Torda-Aranyosvármegyében.** Torda-Szent-Lászlón és vidékén állatbiztosító intézet alakult. Minden egyes elhullott állat után, az állat korához képest, minden értékelt gazda 25—50 krt fizet a választott pénztárnok kezébe, a mely befolyt összegből fedeztetnek az összes költségek s az elhullott állat értéke a tulajdonosnak megtérítetik. A fennmaradó összeg külön kezeltetik s a tőke kamatoztatik. Rövid idő alatt is igen hasznosnak bizonyult ez az intézmény s különösen most, hogy a sertésorbáncz valóságos nagy mérvben pusztított; nem kevesebb, mint 74 darab sertés elhullott el csupán e községben.

— **Emlékeztető november havára.** Ezen hónapban tojással a téli tojók, mint p. o. a Cochín-China, Brahma stb. látnak el. A hideg növekedtével meleg ólakra kell gondoskodnunk; különös hideg időben a tyukok csak délfelé úgy 10—11 óra körül eresztendők ki az ólaktól. A víz langyosan nyújtandó a tyukoknak. A korai költésű nehéz tyukok, mint Cochín-Chinák, Brahmák, Langshanok és Plymouth-Rochsok e hónapban már tojni kezdenek. A ludak hizlalása folytatandó.

— **Biztosító társaságok összeolvadása.** Az első magyar általános biztosító társaság igazgatósága és a magyar-francia biztosító társaság nagy részvényesei közt tárgyalások folytak abból a célból, hogy az utóbb nevezett társaság az előbb nevezettbe olvadjon. A tárgyalások eredménye az, hogy az Első magyar általános biztosító társaság átveszi a magyar-francia összes részvényeit 100-as árfolyamon s ezekkel természetesen a társaság összes aktívát és passzívát, egész szervezetét és üzleteit is. A magyar-francia biztosító társaság részvényesei a vételár kétharmadát a magyar általános biztosító társaságnak részvényeiben egy harmadát pedig készpénzben kapják. A magyar-francia biztosító társaság tovább is mint ilyen, de a magyar általános biztosító társaság igazgatása alatt fog működni. Az egyezményt egyelőre csak ideiglenesen kötötték, véglegesítése a francia részvényesek hozzájárulásától függ. A magyar-francia biztosító társaság igazgatóságának néhány tagját beveszik a reorganizált társaság igazgatóságába is. Egy bécsi lapnak ama hire tehát, mely szerint az egyezményt már véglegesen megkötötték, nem felel meg a valóságnak. A tárgyalásokat azért indították meg, mert az utolsó években az üzletszerzési és feldolgozási költségek tudvalevőleg oly annyira felszaporodtak, hogy az intézetek már ismételtelen voltak kénytelenek beható díjemelések életbeléptetésével foglalkozni. Az első magyar általános biztosító-társaság és a magyar-francia biztosító részvénytársaság üzletkezelésük egyesítése és ennek folyamánként, a belkezelés egyszerűsítése által szándékoznak lényeges megtakarításokat eszközölni s az anyiban szolgálna a közönség javára, mert ily módon az esetleges díjemelés foganatbavétele mellőzhető. Az egyes intézetek önállósága úgy szintén az ügynöki hálózat is teljesen változatlanul maradna és az újítás csakis a belső kezelésre vonatkoznék, mely azonban az eddig tanúsított szabadelvű és hazafias elveknek megfelelőleg és nevezetesen az első magyar általános biztosító-társaság által mindenha szigorúan követett, bevált tradíciók fentartásával fog vezetettetni. Kértesülés szerint a tárgyalások a két társaság igazgatósága között folyamatban vannak és azok előreláthatólag rövid idő alatt hasznos eredményre vezetnek.

Gyümölcs-csemeték, nemes füzdugványok, ojtóvesszők kiosztása és eladása. A földmiv. ministerium most tette közzé az állami gazdasági tanintézetek, vinczellér és földműves iskolák, továbbá egyéb állami faiskolákban készletben levő gyümölcs s egyéb gazdasági fák csemetéiről, ojtóvesszőkről, ojtott gyümölcsfákról és nemes füzdugványokról szóló kimutatást. A kimutatásból örvedetesen látjuk, miszerint gróf Bethlen András gyümölcsészeti törekvése mindinkább közeledik a sikerhez, mert míg az előtt alig volt néhány ezer fa és csemete kiadható, ma a készlet jó fajú ojtványokban 60,093 drb gyümölcs-csemetékben, félmillió- a gazdasági fa-csemetéké 673,000 és a kosárkötésre alkalmas nemes füzdugványoké 394,000 drb. Van továbbá készletben a hazai viszonyainknak leginkább megfelelő nemes gyümölcsfajokból 300,000 drb Ezen fák, csemeték és vesszők november hó végéig igen olcsón adtnak el az egyes igazgatóságok által; egy nagy része a csemeték és vesszőknek községek és népiskoláknak ingyen fognak szétosztatni; mívégből a községek illető tanfelügyelőségök után a földművelési miniszteriumhoz kell, hogy 50 kros bélyeggel felszerelt kérvényeiket 1893. évi január hó 31-ig beadják. Részletesebb felvilágosítással szolgál e tekintetben az illetőknek az orsz. gyümölcsészeti miniszteri bizottság (Budapest, állami vinczellér képezde) és a kir. tanfelügyelői hivatalok.

A vetőburgonyát miként válogassuk. Ugy a tapasztalás, mint a tudományos kísérletek azt mutatták, hogy ültetésre legalkalmasabb a sem tulságos nagy, sem tulságos kicsiny, hanem középszerű nagyságu, de a mellett egészségesen fejlődött burgonya, mely bőtermésű és szintén jól fejlődött fészkekből van szedve. Az ilyen ugyanis ezt a bő termékenységet átörökíti és szintén tele fészkek szép gumókkal fognak utánna teremni. Tehát már most itt az ideje, hogy kijelöljük a földön azokat a fészkeket, a melyek lombja legszebb, legbujább, legegészségesebb, hogy ezeket azután külön szedetvén, megint a legbővebb termésüket tegyük félre, s ezekből válogassuk a vetőre való, természetesen félszer annyit kell összel félretennünk, mint a mennyire tulajdonképp vetőnek szüksége van, nehogy a félretett gumó egyrésze elromolván, kénytelenek legyünk silányabbat használni ültetésre. Mindez bizony egy kis fáradsággal járó munka, s a gazdának magának kell végezni, ha csak hozzáértő és nagyon megbízható embere uincsen, de kétségkívül egyike azoknak a munkáknak, a melyek leginkább kifizetik magukat. Egyet azonban nem szabad elfelejtenünk, mert elfelejtvén, kárt okozhatunk magunknak ott, a hol hasznót reményeltünk. A leirt módon válogatott burgonya ugyanis csak jó földben fogja átörökíteni jóságát és bő termőképességét, ellenben a sovány földben az lenne v dolog vége, hogy utánna sok, de apró burgonyát kapnánk, holott sokkal hasznosabb inkább kevesebb, de nagyobb gumót szedni a fészkek alól. Ebből azonban nem az következik, hogy hát akkor hagyjuk el a válogatást, hanem az, hogy trágyázzuk a burgonya alá a földet lehetőleg egy évvel előbb.

A „helgolandi hullám“ ital következőleg lesz készítve: 3/4 liter melegvízhez 6 darab kocka cukor adandó s 6 kávék kanál Arac és 6 kanál vörös borral jól összevegyítendő.

Tenyészbikák kiosztása. A földművelésügyi minister jelentése szerint a vármegyei gazdasági egyesületek három év alatt (1889—1891-ben) kiosztottak összesen: 1154 drb tenyészbikát; és pedig 1889-ben 323 drbot, 1890-ben 387 darabot és 1891-ben 417 darabot

Elhullott malaczkok tüdejéje. Dr. Koós G kereskedelmi akadémiai tanár felkéri a gazdaközönseget, hogy 1—8 hó alatt elhullott lesoványodott, köhögős) malaczkok tüdejét küldjék be hozzá (Ujpest, nádor-utca 6.) megvizsgálás végett (széles száju üvegben, jól lekötvé s lehetőleg frissen)

Bizonnyítvány. Alólirottak, Alsó-Fejérmegye részéről kiküldettünk — Tarnóczy tüzoltószert és gépgyár részvénytársaságnál a me-

gye 149 községe részére megrendelt tüzfecskendők és tüzoltó felszerelési tárgyak átvételére, mit részben f. évi január hó 4-én, 5—6-án, részben pedig f. évi okt. 30—31-én és mai napon végeztünk, az átvett fecskendőket a lepecsételt mintafecskendőkkel s felszerelési tárgyakkal összehasonlítván, azokat nemcsak hogy azonosoknak találtuk, de — különösen a központi szelepes fecskendők kengyelzárainál — előnyös javítást észleltünk. A fecskendőket úgy mély szívásra, mint medenczéből kipróbálván, azokat a követelményeknek teljesen megfelelőeknek találtuk, és úgy az anyag minősége, mint a szerkezet kitünősége és szilárdsága teljes megelégedésünket érdemelti ki. Budapest, 1892. november 2. Török Bertalan. Alsófehérvármegye főjegyzője. Dr. Varró László Alsófehérvármegye aljegyzője

Piaczi értesítő

Budapesti gabonatözsde. Legújabb jelentés. Buza üzlet iránya lanyha. Kínálat mérsékelt. Árak 2 1/2—5 krral estek. A többi gabona nemében gyér forgalom mellett az irány és árak változatlanok.
 Árak: Buza 75—80 kg. 7 forint 15 — 7 frt 95 kr.
 Rozs 70—72 kg. 6 frt 15 kr 6 frt 40 Arpa 60—66 kg. 5 frt 05 kr — 7 frt 40 kr. — Zab 39—41 kg. 5 frt 40 kr 5 frt 70 kr. Tengeri 73—75 kg. 4 fr. 65 kr. — 4 frt 75 kr. Repce 11 frt 25 kr. 11 frt 75 kr. Köles 6 4 frt 50 kr. 4 frt 65 kr.

A határin. üzlet forgalma mérsékelt s az alacsonyabb amerikai gabonaárak miatt bányadt irányt követ. Budapest. Vetőmagvak. (Mantner Ödön tudósítása az „Erdélyi Gazda“ számára.)

Lóhere. A mult hét végén észlelt szilárd hangulat e héten is nemcsak hogy egész terjedelmében tartotta magát, de azt mondhatnók, hogy a forgalom jóval élénkebb lett. Külföldön az árak ugyan nem emelkedtek, de a mennyi kivitelre ajánlva lett, mind alku nélkül könnyen volt elhelyezhető. A heti forgalom 1000—1200 métermázsára rugott, közönseges átlagáru 62—64 frtot, kivitelképes minőség 66—70 frtot jegyez.

Luczerna. E cikkben is megeléknült az üzlet, mert a francia piacokról csak itt-ott érkezik ajánlat és a követelések oly tulmagasak, hogy tekindeg e héten 2—3 frttal drágább lett, míg nálunk ama következtetésre jutnak, hogy honi termésünk mennyiségi eredményét jóval tulbecsülték, mit annál is inkább állithatunk, mert az utolsó 8 nap leforgása alatt az ajánlatok ritkábban érkeztek és szép nagyszemű világosszínű mag plane kevés lett kínálva. Jegyzéseink: tavalyi mag minőség szerint 44—48, idei 52—55 frt

Baltaczim oly szűken van, hogy 14 frtot métermázsájáért már szó nélkül megadnak.

Bükköny zabmentes, a fővárosi. piacon néhány kocsirakomány 5 3/4—6 frtjával vétetett.

Muharmagot még nem keresnek, névleg 5 1/2—6 frtot jegyez

A többi magvakban forgalom egyáltalában nem volt.
 N. Várad nov. 18. Tiszta buza 7 frt — kr. Elegy buza 5 frt 35 kr. Rozs 5 frt 40 kr Arpa 4 frt 60 kr Zab 5 frt 20 kr. Törökbuza 4 frt 80 kr. Széna kotelen 3 frt — kr. Alomszalma 1 frt 80 kr. mmként. Marhahus 56 kr kg.

Erdélyi piacok.

Kolozsvár. 1892. nov. 16-án. Tiszta buza 7 frt 20 kr—6 frt. 20 kr. Rozs 5 frt 40kr.—5 frt 20 kr Törökbuza 4 frt 50 kr. — 4 frt 40 kr. Zab 4 frt 60 kr. 4 frt 20 kr. Széna (legjobb) 2 frt 50 kr Alomszalma 1 frt 40 kr 100 kilogramonként. Fa kemény nem usztatott 3 frt — kr. kölméter. Marhahus 56 kr., disznósír 64 kr. Paszuly 6 kr. kilónként. Burgonya 3 frt. hektoliter.

(Árak krajczároiban)

A piaczi cikkek	Mérték	B. assó	Csikszereda	Deés	Dicső-Szent-Márton	Erz-ébet-város	Fogaras	Gy.-Szent-Miklós
Tiszta buza	mm.	744	950	610	500	800	835	750
Elegy buza	"	578	875	520	400	750	700	
Rozs	"	542	730	440	300	750	473	500
Árpa	"	457	791	—	—	—	—	470
Zab	"	400	750	400	270	420	444	300
Törökbuza	"	400	612	320	300	480	473	420
Széna	"	210	400	400	250	120	200	800
Alomszalma	"	120	100	180	50	100	140	—
Túzifa	km	260	200	240	400	240	270	200
Marhahus	kg.	52	40	48	48	52	48	48
November		11	7	15	2	12	4	5

A piaczi cikkek	Mérték	Sepsi-Szent-György	Szamosújvár	Szász-Régen	Szászváros	Székelv.-Udvarhely	Sz.-Somlyó	Torda
Tiszta buza	mm.	710	650	680	750	630	—	650
Elegy buza	"	650	560	530	600	500	—	500
Rozs	"	500	500	480	500	445	—	500
Árpa	"	450	360	480	500	—	—	400
Zab	"	400	400	410	500	400	—	350
Törökbuza	"	410	360	400	450	500	—	400
Széna	"	450	200	240	180	800	—	200
Alomszalma	"	200	100	120	80	200	—	40
Túzifa	km.	200	230	220	200	240	—	225
Marhahus	kg.	44	48	44	48	48	—	44
November		14	6	10	12	15	—	1

A piaczi cikkek	Mérték	Gy.-Fehérvár	Kézdi-Vásárhely	Maros-Vásárhely	Medgyes	Nagy-Enyed	Nagy-Szeben	Segesvár
Tiszta buza	mm	748	730	683	550	525	667	805
Elegy buza	"	665	—	618	450	475	597	605
Rozs	"	525	519	506	350	375	514	500
Árpa	"	—	491	350	—	—	500	—
Zab	"	550	500	440	200	300	457	488
Törökbuza	"	455	460	390	300	350	528	445
Széna	"	300	400	250	160	320	150	200
Alomszalma	"	200	110	80	80	220	100	120
Túzifa	km.	260	250	320	260	240	325	230
Marhahus	kg.	52	48	52	52	48	54	58
November		5	17	17	17	17	3	17

Allatvásárok.

Budapest-kőbányai sertés vásár November 17-én Élénkebb forgalom mellett az e heti üzlet csendes volt.
Heti átlagárak: magyar válogatott áru 320—380. klg. nehéz 44 1/2 — 45 kr. 280—300 klg. nehéz 44 1/2—45 kr. Öreg 300 klg. tuli 41—42 kr. vidéki sertés 41—46 kr. Szerb 41—43 kr román kr. tiszta klgk. Páronként 45 klg. ételsuly levonás és 4% engedmény szokásos.
Éleségárak: Uj tengeri 5 15; árpa 5 50 Kőbányán átvéve.

Debreczen. Heti állatvásár november 15. (Eredeti tudósítás). Szarvasmarha felhajtott 1400 drb.; eladatott 772 drb. Ló felhajtott 290 drb; eladatott 113. Sertés felhajtott 3000 drb; eladatott 2156 drb.

Felelős szerkesztő és kiadó: Sz. Szakáts Péter.

HIRDETÉSEK.

Egeresi gipsz-, műtrágya- és vegyitermékek gyára.

KRAMER J.

Ajánlja: párolt csontliszt, szuperfoszfát, Thomassalak, egeresi trágyafősz, chilisalétrom, kálisok és egyéb különleges műtrágya-termékeit szavatolt tartalom mellett.

A t. gazdaközönseggnek rendelkezésére áll a gyár vegyészeti laboratoriuma is, mely vegyi vizsgálat nyomán megállapítja és javaslatba hozza az alkalmas műtrágyát. Ily vegyi vizsgálatokat a gyár díjmentesen eszközöl, szükséges hozzá 5 kiló talajminta és megjelölése annak, mi fog azon talajba vetetni.

Mindennemü felvilágosítással és részletes árjegyzékkel szívesen szolgál

a műtrágya-gyár Egeresen

vagy annak központi irodája:

Budapest, V. Dorottya-utca 9. sz.

a hova a levelek és megrendelések intézendők.

82 48—52)

Alakult
1856

Legjobb és legolcsóbb takarmány kiegészítő-gépek!

Alakult
1856.

KÜHNÉ É.

93 (23—26)

GAZDASÁGI GÉPGYÁRA MOSONBAN.

Főiroda: Budapest VI. ker. Váci-körút 21. szám.

Ajánlja a t. gazdaközönségnek a bekövetkező őszi idényre, legújabb szerkezetű

SZECSKA-ÉS RÉPAVÁGÓIT,

ugy kézi, mint erőhajtásra

Répa- és burgonya-mosóit, darálókat,

„kis óriás“ csutkás tengeri darálót,

tengeri morzsolókat. A legnépszerűbb Hun-

garia-Drill, Jubileum-Drill és „Balance-

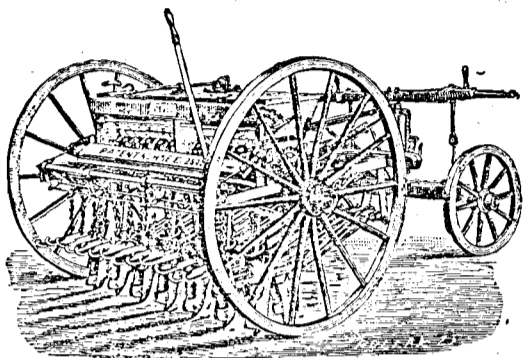
Drill“ hegyi sorvetőgépeit, szórvető-

ket, ekéket, Laacke-féle boronákat, ugy

szántóföldre, mint rétekre, ugy szinte min-

dennemű gazdasági gépeket és eszközöket.

Árjegyzékek bérmentve.

A Közművelődés Irodalmi és Műnyomdai

Részvény-Társaság

KOLOZSVAR (FIÓKÜZLET BRASSÓBAN)

szíves figyelmébe ajánlja a modern graphikai kö-

vetelményeknek megfelelően berendezett

Könyvnyomdáját

mely újabban a legdiszesebb betűkkel szaporította s így a legkényesebb igényeket is kielé-

githeti. 90 (39-x)

Könyvnyomdájának, Lithographiájának

melyben a legjelesebb erők s a legkitünőbb gépek

vannak alkalmazva, a fővárosi és külföldi nagyobb

műintézetek méltó versenytársa.

Árai határozottak, olcsók.

Vidéki megrendeléseket pontosan teljesít.

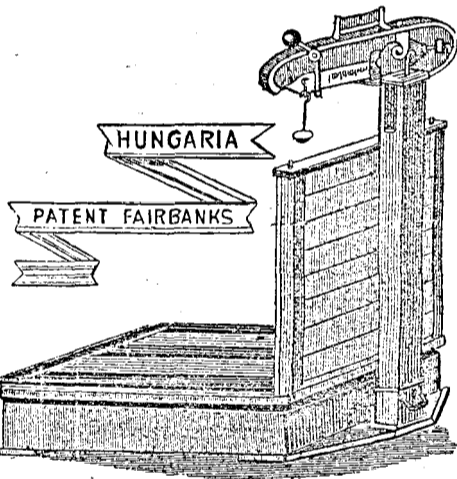
Előfizetéseket elfogad az

„1848—49. TÖRTÉNELMI LAPOK“-ra.

Ára negyedévre 1 frt.

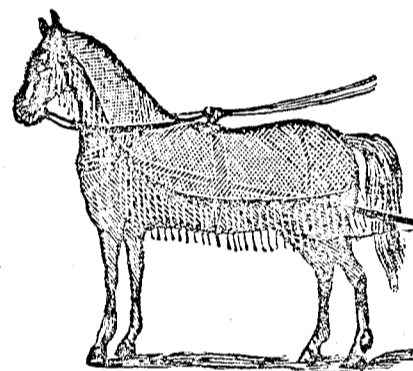
FAIRBANKS-mérlegek

a legtökéletesebb mérleg-szerkezetek.

A szabadalma-
zott Fairbanks-
mérlegek százados
rendszerűek, tolösú-
lyos fémmérő-karral
bírnak és a hidra-
tett terhet minden
ponton egyenlően
mérlegelik.Gazdasági-sze-
kér-, marha- és
zsák-mérlegeinket
célszerű és a cél-
nak megfelelő szer-
kezetükkel fogva kü-
lönösen a gazdák,
gazdaságok és ura-dalmak részére a legmelegebben ajánlhatjuk. Gazdasági egyesületi tagok
árkedvezményben részesülnek. Gyár: Ujpest. Központi iroda és rak-
tár: Budapest, Andrásy-út 12 sz.

80 (22—26)

JOHN BLOCK, vezérigazgató.

Mindennemű gazdasági
kötélárúkat,u. m.: löistráng, kötőfék, rudalókötél,
kéveköti-zsinórok, dohány-zsineget.
gabnászakokat, takaró- és vízmentes
ponyvákat, valamint különleges-
ségek kocsizó lóhálók, tornasze-
rek és függő-ágyakból legjutányosab-
ban ajánlanak

BLEIER és WEISZ

100 (11—13)

kötélgyárosok

BUDAPEST, Károly-körút 1. szám alatt (a Kerepesi-ut sarkán)

A tavaszi vetéshez ajánlunk!

mindennemű műtrágyákat és pedig:

spodium- és csontsuperphosphatot, kénsavas ammo-
niák, káli, chilisalétrom, szarv- és csontliszteteket
szavatolt tartalommal a legjutányosabb árak mellett.Figyelmeztetés. Az orsz. magyar gazdasági egyesület 1891. évben
a különböző műtrágyagyárosoktól beérkezett mű-
trágya-ajánlatokat elbírálás alá vévén, mint legjutányosabbat a mi
gyártmányunkat ajánlja, különösen kiemelve, hogy részünkről tisztán
szerves anyagok szállítatnak, melyek a legkitünőbb növényi tápszert
szolgáltatják. (Lásd „Gazdasági Lapok“ 1891. márczius 8-iki 10.
83 (45—42) számát.)

Árjegyzékkel kívánatra készséggel szolgálunk.

Első pesti spodium-, enyv-, műtrágya-vegyi termények gyár
részvény-társulat.Központi iroda:
Budapest. VI. Váci-körút 31.Bujánovics Sándor,
elnök.

GANZ ÉS TÁRSA

vasöntő és gépgyár részvény-társaság

BUDAPESTEN.

Ajánlanak kéregöntetű kerekeket és keresztzésekét, hen-
gerszéküket kéregöntetű hengerekkel,vasuti kocsikat, fordító korongokat, turbinákat.
közlőképeket és zúzógépeket.

Villanyvilágításhoz való berendezéseket s erőátvitelt

104 (5—17)

nagyobb távolságokra is.

Zsilipeket és átereszeket, vasuti fölszereléseket, malom-
és gyárberendezéseket, különféle gép- és építési munkákat.

Aczelöntés. Gázmotorokat álló vagy fekvő egy vagy két hengerű.